

GOD VETENSKAPLIG PRAXIS I STUDIER VID ARCADA

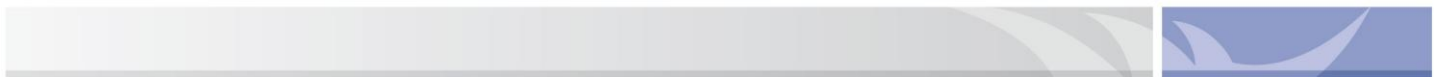
1. Allmänt

Under studentens studiegång vid Arcada kommer studieförloppet att mätas vid många tillfällen och på många olika sätt. Studenten kommer att skriva rapporter över utfört arbete, delta i tentamina av olika typ och som avslutning skriva en vetenskaplig rapport, sitt examensarbete.

Alla studentens prestationer; tentamina, examensarbetet och andra skriftliga rapporter som produceras under studieförloppet, skall följa god vetenskaplig praxis. Arcada har förbundit sig att efterleva de [riktlinjer för god vetenskaplig praxis](#)¹ som Forskningsetiska delegationen i Finland utfärdade år 2002.

Till god vetenskaplig praxis hör bl.a. att:

- iaktta ärlighet, allmän omsorgsfullhet och noggrannhet i undersökningen, dokumenteringen och presentationen av resultaten,
- tillämpa dataansaffnings-, undersöknings- och bedömningsmetoder som är förenliga med kriterier för forsknings- och utvecklingsarbete och som är etiskt hållbara (se nedan),
- ta hänsyn till andra forskares (och medstudenters) arbete och resultat på ett korrekt sätt så att deras arbete respekteras och deras resultat tillmäts det värde och den betydelse som tillkommer dem,
- planera, genomföra och rapportera undersökningen eller projektet i detalj och på ett sådant sätt som kraven på vetenskapliga fakta förutsätter,
- innan undersökningen eller projektet inleds definiera och dokumentera den andel av arbetet, det ansvar och skyldigheter som varje deltagare har, liksom även frågor som gäller upphovsrätten till resultaten av undersökningen samt uppehållande av material,
- rapportera finansieringskällor och övrig bundenhet av betydelse för arbetets genomförande då arbetet publiceras,
- ta hänsyn till etiken inom eget yrkesområde,²
- låta planen för examensarbetet genomgå en etisk förhandsgranskning genom att inlämna den till Arcadas etiska råd (härefter "Etiska rådet")³, om den innefattar en empirisk undersökning som berör människor, sjukhus, sekretessbelagda data, upphovsmannarättsligt skyddat material och andra frågor som kan vara etiskt känsliga eller problematiska,
- inte använda sina examinatorer som forskningspersoner (informanter) i examensarbetet.



Etiskt hållbara dataanskaffnings-, undersöknings- och bedömningsmetoder betyder bl.a. att

- man beaktar forskningspersonens/studieobjektets rätt till integritetsskydd och anonymitet,
- man skyddar sin forskningsperson/sitt objekt mot skada,
- man informerar forskningspersonen/informanten om undersökningens syfte och att deltagandet i en undersökning är frivilligt,
- man ber om informerat samtycke av dem man intervjuar (och av deras eventuella förmyndare) och förvarar de undertecknade dokumenten som sekretessbelagda data,
- man skaffar undersökningslov av vederbörande instans och Arcada, samt av den organisation inom vars utrymmen datainsamlingen sker,
- man uppbevarar undersökningsmaterial på ett i förväg överenskommet tryggt ställe så att utomstående inte har tillgång till materialet,
- man ansöker om tillstånd av upphovsmannen om man använder publicerade enkätformulär eller delar av dem, intervjufrågor, observationsscheman och liknande undersökningsinstrument som någon annan gjort,
- man undviker känsliga teman,
- om det i forskningsarbeten eller publikationer anges namnen på dem som skrivit arbetet eller publikationen, bör man även ange namnet på den eller de personer (inklusive studenter) som de facto utarbetat undersökningen eller publikationen.

2. *Avvikelser från god vetenskaplig praxis i studier*

Då studenten inte följer ovannämnda principer har hon/han avvikit från god vetenskaplig praxis och det kan medföra sanktioner mot henne/honom. Avvikelser från god vetenskaplig praxis delas upp i tre kategorier⁴:

(i) **etisk ovarsamhet**,

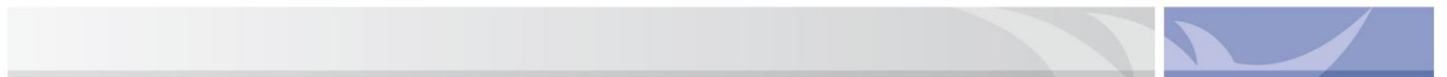
(ii) **försummelse** av (likgiltighet för) god vetenskaplig praxis och

(iii) **oredlighet** i vetenskaplig verksamhet (**fusk**).

Etisk ovarsamhet, försummelse och fusk kan förekomma både då själva arbetet/prestationen utförs och då den presenteras (rapport).

Etisk ovarsamhet

Etisk ovarsamhet är den lindrigaste formen av avvikelse från god vetenskaplig praxis. Etisk ovarsamhet tyder på **okunnighet** eller **slarv** t.ex. då en student inte följer gällande direktiv och riktlinjer eller bestämmelser och krav på korrekt beteende vid studier och forskning.



Försummelse

Med försummelse avses sådan avvikelse från god vetenskaplig praxis eller forskningspraxis som tyder på grov vårdslöshet i utförandet av arbetet. En annan form av försummelse är att förringa andra personers insatser i arbetet och att bristfälligt hänvisa till tidigare forskningsrön, ge inexakta och därmed missvisande redovisningar av forskningsresultat eller tillämpade metoder, anteckna och förvara resultat bristfälligt.

Som försummelse avses även underlåtenhet att lämna in sin forskningsplan till Etiska rådets arbetsutskott⁵ för etisk granskning, i de fall där planen gäller ett empiriskt examens- eller forskningsarbete som berör människor som informanter, sekretessbelagda data, frågor om upphovsmannarätt och andra frågor som kan vara etiskt känsliga eller problematiska.

Oredlighet (fusk)

Med oredlighet (fusk) avses vilseledande av Arcada och hela vetenskapssamfundet. Det innefattar att lägga fram falska uppgifter eller resultat. Oredlighet/fusk kan indelas i fem grupper: **fabricering, förfalskning, plagiering, stöld** och **användning av icke tillåtna hjälpmedel**.

Fabricering

Fabricering är att presentera påhittade observationer, dvs. observationer som aldrig har gjorts och följaktligen inte gjorts på det sätt eller enligt den plan som beskrivs i rapporten.

Förfalskning

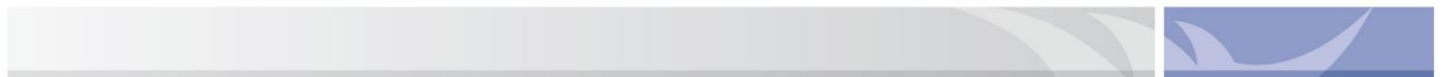
Med förfalskning av observationer avses att avsiktligt bearbeta eller presentera originalobservationer så att det resultat som grundar sig på dem förvrängs. Med förfalskning av resultat avses manipulering eller urval av forskningsresultat samt att man utelämnar resultat eller fakta som är väsentliga för slutresultatet.

Plagiering

Plagiering är att i sitt eget namn lägga fram en forskningsplan, ett manuskript, en artikel eller någon annan text eller ett avsnitt ur en text som någon annan skrivit.

Stöld

Med stöld avses att en ursprunglig forskningsidé, forskningsplan eller ett forskningsrön läggs fram eller används olovligt i eget namn. Med stöld avses även olovligt användande av någon annans litterära eller konstnärliga verk som skyddas av t.ex. lagen om upphovsrätt (t.ex. kopiering av bilder och annat material från Internet utan tillstånd av upphovsmannen eller utan att åtminstone uppge källan då tillstånd inte behövs).



Användning av icke tillåtna hjälpmedel

Vid en tentamen kan det vara tillåtet att använda litteratur, kalkylatorer, föreläsningssanteckningar och andra hjälpmedel. I dylika fall meddelar tentatorn/läraren vilka hjälpmedel som är tillåtna. Ifall en student använder någon form av hjälpmedel utan tillstånd anses detta vara fusk (luntning) och kan bestraffas enligt nedan uppräknade sanktioner.

3. Konsekvenserna för avvikelser

En student som gör sig skyldig till etisk ovarsamhet, försummelse eller fusk eller på annan sätt har brutit mot Arcadas regler, kan bestraffas med varning eller avstängning från högskolan för en begränsad tid av högst ett år eller med nedan beskrivna sanktioner. Innan ärendet avgörs har studenten möjlighet att bli hörd i frågan. Arcadas rektor beslutar om varningen och högskolans styrelse om avstängningen.

Ansvaret och konsekvenserna av det avvikande handlandet bärs av individen själv (t.ex. ersättningsskyldighet, straff mm.). Då ett avvikande handlande **inte** kan betecknas som försummelse eller fusk är det motiverat att en del av ansvaret även ligger hos handledaren, förmannen eller uppdragsgivaren, som därför även bör drabbas av konsekvenserna. Studenten kan frikännas från misstanke om försummelse och fusk.

Möjliga sanktioner⁶ vid

- **Etisk ovarsamhet** såsom t.ex.:

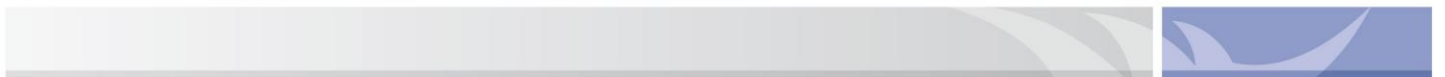
- bristfällig eller felaktig hänvisningsteknik i skriftligt arbete,
- feltolkning av resultat,
- användning av språkliga uttryck som kan förorsaka skada eller lidande för undersökt person eller instans.

Sanktion: ***Prestationen förbättras eller förnyas och en varning kan ges.***

- **Oredlighet (fusk)** såsom:

- medvetet fusk vid tentamen,
- genomgående slarvig hänvisningsteknik i skriftligt arbete,
- plagierade texter, bilder, musikstycket, filmer,
- bristande forskningsetiskt tillvägagångssätt vid empirisk del av examensarbete
- plagiat av enskild källa som helhet,
- underlåtenhet att informera berörda parter vid empirisk undersökning,
- medveten underlåtenhet att genomgå forskningsetisk prövning av planen för examensarbete,
- avvikelse från god vetenskaplig sed vid empirisk studie.

Sanktion: ***Underkännande av prestationen samt skriftlig varning.***



- **Grov oredlighet (grovt fusk)** såsom:
 - medvetet plagiat av examensarbete som helhet,
 - att ge vilseledande information om forskningsetiskt tillstånd,
 - att fabricera, stjäla, förfalska text i examensarbete.

Sanktion: ***Underkännande av prestationen och avstängning från studier under viss tid (max. 1 år) vilket inte ger rätt till förlängd studietid.***

4. Hur anmäls och hanteras avvikelser från god vetenskaplig praxis

Arcadas akademiska personal har skyldighet att ingripa vid fall då en student kan misstänkas för avvikelse från god vetenskaplig praxis. Misstanke om etisk ovarsamhet meddelas prefekten vid den avdelning där studenten har sin huvudsakliga tillhörighet. Prefekten utreder skyndsamt fallet och för saken vidare till rektor. Misstanke om oredlighet eller grov oredlighet meddelas till rektor och prefekten. Arcadas rektor avgör vilka sanktioner som skall tillämpas.⁷

Anmälan om av avvikelser

- Misstanke om avvikelse bör alltid meddelas skriftligen och omedelbart då misstanke väckts.
- Misstanke skall inte kunna meddelas anonymt.
- Den som tar emot ett meddelande om avvikelse bör omedelbart starta en utredning i frågan.

Hantering av avvikelser

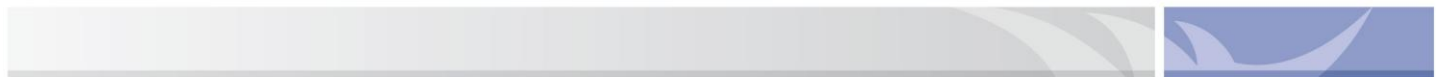
- Prefekten/rektor utreder fallet.
- Utredningen bör alltid inbegripa att den misstänkta hörs och bereds möjlighet till skriftlig förklaring.
- Utredningen kan inte avbrytas. Arcadas rektor bör alltid fatta ett formellt beslut då en misstanke om avvikelse har meddelats. Rektor kan konsultera Arcadas Etiska råd.
- Hanteringen av fallet måste ske inom 3 veckor från det misstanke meddelats.

Detaljfrågor

- En student får inte förlängd studietid för att kompensera de studieprestationer som underkänts p.g.a. avvikelse från god vetenskaplig praxis.
- Då misstanke om avvikelse uppstår under tentamen, har studenten rätt att slutföra tentamen, dock utan otillåtna hjälpmedel.

5. Hur förebygga avvikelser från god vetenskaplig praxis?

Avvikelser från god vetenskaplig praxis kan förebyggas på olika sätt t.ex. genom utbildning, forskningsetisk prövning och plagiatkontroll.



Utbildning

Utbildning i etiska frågor ges i samband med de specifika yrkesämnena, kurser som berör vetenskapligt skrivande och forskningsmetodik samt i samband med särskilda utbildningsdagar som ordnas under läsårets gång.

Forskningsetisk prövning av plan för examensarbete

Alla planer för empiriska examensarbeten som berör människor, sekretessbelagd data, frågor om upphovsmannarätt och andra frågor som kan vara etiskt känsliga eller problematiska, förhandsgranskas av Etiska rådet (dess arbetsutskott) vid Arcada. Syftet med den forskningsetiska prövningen är att stöda studenten inför utförande av den empiriska undersökningen och att stärka studentens medvetenhet om god forskningsetisk sed.

Den forskningsetiska prövningen av planen sker då handledaren har godkänt planen för examensarbetet, innan eventuell ansökan om forskningslov riktas till huvudmannen för en organisation där undersökningen skall genomföras. En [förkortad plan](#) / "Förkortad plan för examensarbete" inlämnas via handledaren till etiska rådets sekreterare per e-post senast en vecka före utskottets möte. Arbetsutskottet godkänner planen eller returnerar den för vidare bearbetning. Studenten och handledaren meddelas om beslutet veckan efter mötet.

Urkund – Plagiatkontroll

För att förebygga felaktig och slarvig hänvisningsteknik och för att identifiera fusk granskas det färdiga examensarbetet med plagiatkontrollsystemet Urkund. Systemet kontrollerar texten mot tre centrala källområden; Internet, förlagsmaterial och tidigare inskickat studentmaterial (t.ex. examensarbeten).

Studenten lämnar in examensarbetet i elektronisk form genom att skicka det som en bifogad fil till den handledande lärarens Urkund- e-postadress. Handledaren får texten när den kontrollerats och kan därefter vid behov visa på hur källhänvisningarna kan göras på ett bättre sätt. Andra skriftliga arbeten under utbildningens gång kan också granskas via Urkund, om studenten själv eller lärare så önskar. Samma arbete kan sändas till Urkund endast en gång.

Information om plagiatkontroll och vad plagiat kan innebära finns på Urkunds [hemsida](#)⁸.

¹ Forskningsetiska delegationen i Finland. 2002. Anvisningar om god vetenskaplig praxis och handläggning av avvikelser från den.

<http://www.tenk.fi/SVE/Publikationeranvisningar/htksve.pdf>

² Ibid: 12-13.

³ Arcada har ett eget Etiskt råd från och med 1.1.2008 (tillsatt av rektor 12.12.2007).

⁴ Forskningsetiska delegationen: 14

⁵ Arcadas Etiska råd har arbetsutskott som i första hand granskar studenternas planer för empiriska examensarbeten.

⁶ Yrkeshögskolelagen (351/2003) och F om yrkeshögskolor (352/2003); se Arcadas examensstadga § 17.

⁷ Jfr Ibid: 15-16.

⁸ www.arkund.fi

Undertecknad har läst och förstått riktlinjerna för *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*.

Datum _____ Utbildningsprogram _____

Underskrift _____

Namnförtydligande _____

